

Dit is de nieuwsbrief van het project WEL in Ontwikkeling (WEL). Dit project sluit aan bij het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en wil nieuwe beweging creëren in situaties die zijn vastgelopen of waarin jeugdigen zich onvoldoende kunnen ontwikkelen. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs ontvangen subsidie voor dit project en gaan aan de slag voor en met ten minste vijf jeugdigen.

Dit eerste nummer in het nieuwe schooljaar laat zien dat er direct alweer veel beweging is. In het hele land worden Werkateliers georganiseerd en Reisbureaus ingericht. Soms als kennismaking met de methodiek van het Reisbureau, zoals in Groningen waaraan onder anderen Anne-Marie Koster deelnam. Zij is regievoerder WEL in Ontwikkeling bij het Samenwerkingsverband Noord- en Midden-Drenthe en vertelt wat ze hoopt te bereiken voor kinderen zonder schoolinschrijving. Gerben Elissen, ondersteuner passend onderwijs van Samenwerkingsverband de Meijerij, is nog steeds onder de indruk van het 'eerste echte' Werkatelier: 'Wat was het goed!' Ook een bijdrage van een moeder in deze editie. Dankzij WEL krijgt zij heel voorzichtig hoop op ontwikkeling voor haar zoon. Verder delen we de inhoud van de derde werkaart van het Reisbureau. De reisgids is nu bijna compleet en zal verspreid worden in het landelijk werkatelier van 3 oktober as. Zie de agenda voor meer informatie en de data van andere bijeenkomsten. Onder meer de aankondiging van een tweedaagse opleiding tot reisleader.

We wensen jullie veel leesplezier en zien jullie graag bij een van onze bijeenkomsten!

De projectpartners [Gedragswerk](#), [Ingrado](#) en [het Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd](#) ontvangen graag suggesties en input voor deze nieuwsbrief. In steeds meer regio's is ontwikkeling. Laat van je horen en inspireer elkaar!

WERKATELIER LEIDT TOT IDEEËNSTROOM

Na een route door zowel het regulier als het speciaal onderwijs, is Gerben Elissen nu ondersteuner passend onderwijs bij Samenwerkingsverband VO de Meierij. Kinderen met een bijzondere ondersteuningsvraag stonden altijd centraal, evenals het intensieve contact met ouders, hulpverleners en leerplicht en het zoeken naar oplossingen die er nog niet zijn. Dat maakt dat het samenwerkingsverband hem vroeg voor WEL in Ontwikkeling de eerste gesprekken met ouders te voeren. Dus gaat hij op pad, samen met collega Lisette van den Berg (vo) of Dietske de Vries (po).

'Ik wist totaal niet waar ik aan begon', zegt Gerben. 'Geen idee ook wat er zou gaan gebeuren. werkatelier, reisbureau, landingsplaatsen, het klonk me allemaal vreemd in de oren. Maar we zijn gewoon op pad gegaan.'

Gaaf!

Vorig jaar zijn we gestart met een vo-leerling van wie we via leerplicht de contactgegevens hadden gekregen. De ouders wilden graag met ons in gesprek, maar dat kon alleen 's avonds. Dus zijn we daar op een avond 3 uur lang op bezoek geweest. We troffen enorm betrokken, fijne ouders. Ze haalden fotoboeken tevoorschijn, dossiers, logboeken, verslagen. Toen we buiten stonden kon ik alleen maar denken "wat was dit gaaf!".

Zoon Bas van 13 heeft een taal-spraakstoornis en een lage intelligentie. Na een enorme zoektocht vanuit het medisch kinderdagverblijf via een gespecialiseerde stichting en het speciaal onderwijs zit hij nu met een vrijstelling 5 onder a op een dagbesteding. De ouders geven aan dat hij zich daar niet verder kan ontwikkelen, terwijl zij en hun zoon zelf dat wel heel graag willen. Er is op dit moment niets passends te vinden. De ouders stellen zich zeer constructief en open op, maar zijn wel helder. Ze gaan niet zomaar iets starten, ze zoeken een plek waar hun zoon zich echt kan ontwikkelen en voor langere tijd kan blijven.'

Er komt iets los

Om te leren werken met de methodiek van de werkateliers en het reisbureau van WEL organiseerde de Meierij voor de zomervakantie een 'proef-werkatelier' waar ook betrokkenen vanuit Gedragswerk en Ingrado bij aansloten. Rond de 30 mensen namen deel. 'Ik had echt geen idee, moest wennen aan de metafoor van het reisbureau. Het klonk eerlijk gezegd wat vaag allemaal. Maar wat was het goed! Er kwam echt iets los. Dit smaakte naar meer.'

'Dit smaakte naar meer'

Dus organiseerde Gerben samen met zijn collega's direct na de zomervakantie een tweede werkatelier, dit keer een 'echte'. Het verhaal van Bas van 13 met de taal-spraakstoornis stond centraal. Naast zijn ouders waren er 14 mensen aanwezig. Mijn collega Lisette bracht de casus in en ik had de rol van reisleader. Ik had inmiddels de handleiding die hoort bij het reisbureau van WEL bestudeerd en met behulp van de werkkaarten gingen we aan de slag. Een enorme ideeënstroom kwam op gang, het aantal post-its was niet te tellen. Vervolgens zijn we in 2 groepen de ideeën gaan rubriceren en uitwerken volgens een van de werkkaar-

ten. De ouders zaten ieder bij een andere groep. Het mooie is dat beide groepen op hetzelfde uitkwamen. Het verschil is dat groep 1 al een heel concrete plek had geschetst, terwijl groep 2 de voorwaarden had geformuleerd. De plannen konden zo in elkaar geschoven worden.'

Grote glimlach

'En zo ontwierpen we een ontwikkelplek voor Bas. Een plek die nog niet bestaat. Waar dieren zijn, maar waar hij ook kan bouwen en sjouwen, waar een logopedist kan langskomen en leermaterialen aangeboden kunnen worden. Een plek waarvoor we om tafel zullen moeten met bestuurders en gemeente. Waar kaders voor ontwikkeld en financiering voor gevonden moet worden. En vooral een plek die, als het aan de ouders van Bas ligt, veel meer jongeren de gelegenheid biedt zich op hun eigen manier te ontwikkelen.'

Met een grote glimlach denkt Gerben terug aan het recente werkatelier. 'Het was hartverwarmend. De ouders waren enorm ontroerd dat er zoveel mensen voor hen en Bas om tafel zaten. Ik snap dat. Tot nu toe hebben ze zo ontzettend veel zelf moeten uitzoeken en oplossen. Nu eindelijk voelen ze zich echt gehoord en gesteund.'

WEL MAAKT KINDEREN ZICHTBAAR

Gezocht: regievoerder WEL in Ontwikkeling. Toen de subsidie toegekend was, zette het Samenwerkingsverband Noord- en Midden-Drenthe deze vacature uit. Anne-Marie Koster, werkzaam als regievoerder zorgplicht bij een van de aangesloten schoolbesturen, solliciteerde en ging aan de slag voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Eén dag per week, haar collega voor het voortgezet onderwijs heeft een halve dag.

Ondersteuning bieden en meedenken in casussen waarin kinderen zich onvoldoende kunnen ontwikkelen. Zo formuleert Anne-Marie haar opdracht. 'En dan bedoel ik meedenken vanuit een niet-schools perspectief, maar met de kennis en ervaring vanuit het onderwijs. Een schoolinschrijving hoeft niet de uitkomst te zijn. Soms is dat lastig. Zo is er een absoluut verzuimer van wie de ouders maar één oplossing zien: een school waar hun kind terecht kan. Terwijl wij zoeken naar een traject dat daarvoor ligt: wat wil het kind zelf en wat kan helpen? Een traject dat op termijn misschien leidt tot een inschrijving.'

Zichtbaar

Vanuit haar rol als regievoerder sprak Anne-Marie met leerplichtambtenaren van de vier gemeentes in de regio. 'Heel goed

om elkaar en de rollen en verantwoordelijkheden te kennen. Zo ontdekten leerplicht ambtenaren dat ze vaak geen idee hebben wie de kinderen met een vrijstelling zijn. En hoe gek dat eigenlijk is. Samen gaan we op zoek. Dat is het mooie van WEL, het zet het licht op kinderen, maakt ze zichtbaar. En het maakt professionals bewust van hun verantwoordelijkheid. Dat is de beweging die we zien.'

'En dan bedoel ik meedenken vanuit een niet-schools perspectief'

Werkatelier

Recent nam Anne-Marie deel aan een werkatelier van WEL waarin de landelijke projectpartners de deelnemers wegwijs maakten in de methodiek van werkatelier en reisbureau. 'Heel fijn om uit te wisselen en te netwerken. En zo'n bijeenkomst werkt ook als spiegel. Ik ontdek dat ik worstel met de vraag voor wie WEL nu vooral bedoeld is. Het lijkt soms of de focus ligt op de absoluut verzuimers, op de kinderen die op school zouden kunnen zitten. Hoe krijgen we de kinderen met een vrijstelling goed in beeld? Ook de vraag wat leerplicht kan betekenen houdt me bezig. Wat kan het opleveren als zij in gesprek gaan met ouders. In december is er een vervolg op dit eerste werkatelier. We moeten dan iemand uit onze omgeving meenemen. Misschien vraag ik een leerplichtambtenaar.'

'EINDELIJK WEER IN ONTWIKKELING'

'Mijn hoogbegaafde zoon heeft voorafgaand aan deelname aan dit project 8 basisscholen gehad. Hij is ook chronisch ziek. Voor geen van beide was erkenning, begrip of maatwerk. De scholen verklaarden zichzelf "handelingsverlegen" en schreven hem uit. In 2020 stond mijn zoon ingeschreven op een particuliere school, die het samenwerkingsverband zou betalen om al het gemiste onderwijs (van ongeveer 28 maanden) in te halen. Helaas verergerde zijn chronische aandoening en belandde hij in het ziekenhuis. Hij moest maanden herstellen. Ik wilde mijn zoon inschrijven bij Agora Underground, maar

*'Ook ben ik blij
want eindelijk
komt mijn zoon
tot rust'*

dat mocht het samenwerkingsverband niet financieren. Wel kon er zoiets dergelijks in de regio opgericht worden. Nu is er voor hem een eerstegraads docent wiskunde, die zelf hoogbegaafd is en 1 op 1 maatwerk

levert, en een HB-expert die mij helpt met plannen en regelen van faciliteiten. We werken toe naar reductie van stress in leren (dus zonder school, want met schooltrauma lukt dat niet). En we werken topdown terug vanaf een opleiding die mijn zoon zelf heel erg leuk lijkt. Daarvoor wordt nu het WEL in Ontwikkeling-budget ingezet. Ik ben nog wel sceptisch, want de bejegening van mijn zoon heeft veel schade aangericht. Ook ben ik blij, want eindelijk komt mijn zoon tot rust, en zijn we van alle drang en dwang af. Hij is uit zichzelf gaan leren en zoekt alles uit wat hem interesseert, op momenten dat het voor hem wel lukt.'

WERKKAART 3A - BRAINSTORM OP OPLOSSINGSRICHTINGEN (DIVERGEREN)

Zoals je in voorgaande nieuwsbrieven hebt kunnen lezen, wordt in het reisbureau van WEL gebruik gemaakt van werkkaarten. De eerste kaarten deelden we al. Hieronder de inhoud van werkkaart 3A – de brainstorm.

Zojuist is de wensdroom door de jeugdige of belangrijke anderen van de jeugdige verteld. Ook is er informatie gedeeld over de context waarin de jeugdige leeft. De uitdagingen, kansen en bedreigingen.

Doorvoelen van de wensdroom

- Waar word je blij van als je de wensdroom hoort?
- Welke associaties roept dit bij je op?
- Welke haakjes zie je?

Wissel kort met elkaar uit.

En nu gaan we individueel ideeën bedenken voor oplossingsrichtingen. De wensdroom is hierbij ons kompas. Alleen denkrichtingen, ideeën, haakjes, nog niet de kant-en-klare-oplossingen. Alles mag en alles kan. Precies zoals je kunt fantaseren over verre landen, bijzondere ervaringen en je horizon verleggen.

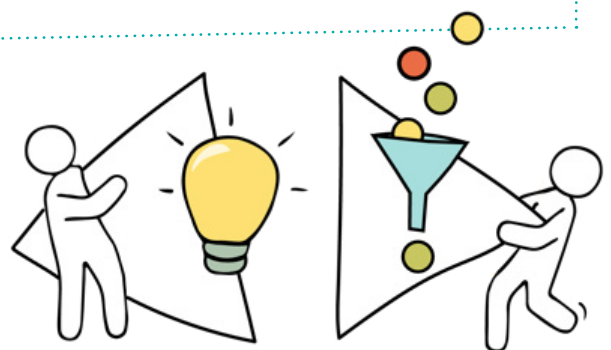
Groene Kaart met reminders om het 'anders' te doen:

1. Stel jezelf open. Misschien ken je de jeugdige of andere betrokkenen. Doe een stap naar achter, er is inmiddels tijd verstreken. Kijk met frisse ogen.
2. Denk jezelf vrij. Denk ruimer dan onderwijs, zorg en het bestaande aanbod in de regio. Welke opties zijn er nog meer?
3. Het kan WEL! Kijken naar wat werkt, wat kan, wat goed gaat; ofwel waarderend onderzoeken. (Dus geen 'ja maar', heilige huisjes en stokpaardjes op de gang.)
4. Het kan AL-TIJD geregeld worden. Geld en regels vormen geen beperking.

Iedereen bedenkt individueel in 10 min zoveel mogelijk oplossingsrichtingen en schrijft deze per idee op een post-it. Focus op kwantiteit: meer is beter, chaos en van-de-hak-op-de-tak werkt het beste. Op het moment dat je geen ideeën meer hebt, dan begint het pas! Dan komen de interessante ideeën, out-of-the box. Ga vooral door.

In de reisgids staan zes werkkaarten voorafgegaan door een 'opmaat'

- 1 De Opmaat
- 2 Werkkaart 1 - Wensdroom
- 3 Werkkaart 2 - Brein stretchen
- 4 Werkkaart 3A - Divergeren - de brainstorm
- 5 Werkkaart 3B - Divergeren – 'de ruimtemakers' van de linkerhand
- 6 Werkkaart 4 - Convergeren – 'de richtinggevers' van de rechterhand
- 7 Werkkaart 5 - Reisplan
- 8 Werkkaart 6 - Mijmeren

AGENDA NAJAAR 2023

Bij- en meepraatsessies

Ga in gesprek met projectleider WEL in ontwikkeling Lazlo van Donkelaar, hoor de laatste nieuwtjes uit WEL in ontwikkeling, ontdek wat er allemaal WEL kan en stel al je vragen. Spar over casuïstiek met de aanwezigen en over hoe maatwerk WEL gerealiseerd kan worden voor een jeugdige.

25/9 – online van 10 tot 11 uur

23/10 – online van 10 tot 11 uur

20/11 – online van 10 tot 11 uur

Aanmelden:

lazlovandonkelaar@gedragswerk.nl

Handig!-sessie: HB zonder schoolinschrijving; hoe kan leren en ontwikkelen WEL?

26/9 – online van 11 tot 12 uur

Desirée Houkema is deze Handig!-sessie aanwezig als expert op het gebied van hoogbegaafdheid en ontwikkeling. Zij zal een korte inleiding verzorgen over de relatie tussen 'drop-out' en begaafdheid, denkt mee en beantwoordt vragen over hoe leren en ontwikkelen WEL kan. Desirée heeft onder meer gewerkt voor het National Talent Centre of the Netherlands (NTCN), is initiatiefnemer van Peers4Parents en heeft haar eigen praktijk Hoogbegaafdheid

In-Zicht. Zij is ECHA Specialist in Gifted Education, psycholoog en als technisch cognitiewetenschapper afgestudeerd in de Kunstmatige Intelligentie.

Aanmelden:

lazlovandonkelaar@gedragswerk.nl

Landelijk werkatelier

3/10 – online van 15.15 tot 18.15

zie uitnodiging in deze nieuwsbrief

Aanmelden:

lazlovandonkelaar@gedragswerk.nl

Training Het andere gesprek

Kom in gesprek over kansen op ontwikkeling voor jeugdigen zonder schoolinschrijving. Deze training richt zich op het verkennen van de mogelijkheden die er WEL zijn.

9/10 – van 13 tot 16 uur – Utrecht

27/11 – van 13 tot 16 uur – Utrecht

18/12 – van 13 tot 16 uur – Utrecht

Meer informatie en aanmelden:

ingrado.nl/agenda/kom-in-gesprek-over-kansen-op-ontwikkeling-met-deze-training

De kunst van WEL

Tweedaagse opleiding tot reisleader 9/11 en 27/11 – ergens in het midden van het land.

De opleiding is bedoeld voor professionals werkzaam bij gemeente, samenwerkingsverband, scholen en zorginstellingen die effectiever willen worden in/zich zekerder willen voelen bij:

- het om tafel brengen van partijen om leren en ontwikkelen mogelijk te maken;
- het maken van een plan wat WEL werkt, gedragen door ouders, jeugdige en professionals;
- het in beweging brengen en houden van de samenwerking om leren en ontwikkelen mogelijk te maken.

Aanmelden:

lazlovandonkelaar@gedragswerk.nl

LANDELIJK WERKATELIER

Reis van de regio: van Borger-Odoorn naar Rotterdam en van Haarlem via Groningen en Twente naar Venlo

Na 2 jaar WEL in ontwikkeling gaan we verder op de reis die we met elkaar hebben ingezet. Met alle samenwerkingsverbanden, gemeenten, zorg, maar vooral ouders en jongeren willen we stil staan bij wat er is bereikt, wat er in beweging is gebracht en vooral wat er WEL gedaan kan worden om leren en ontwikkelen voor jeugdigen zonder schoolinschrijving mogelijk te maken.

Wij willen jullie daarom uitnodigen om ons landelijk werkatelier op 3 oktober a.s. online bij te wonen. Alles wat er geleerd is, hebben we vastgelegd in een leerrapportage en de werkmethode van het reisbureau. Samen met professionals, opdrachtgevers, bestuurders en ouders/jeugdigen uit het hele land kijken we van 15.15 tot 16.45 uur terug naar wat 2 jaar WEL in ontwikkeling heeft opgeleverd. Met elkaar bespiegelen we alle geleerde lessen en maken we ze scherp en toepasbaar. Door je aan te melden kan jij hier ook getuige van zijn en de interessante opbrengsten en discussies daarover recht-streeks volgen en via de chat meedenken.

Na het volgen van de plenaire sessie is er de mogelijkheid om tussen 17.00 tot 18.15 online aan een workshop mee te doen. In deze workshop wordt er ingegaan op de praktijk van het reisbureau; anders werken en denken om voor jeugdigen leren en ontwikkelen mogelijk te maken.

En natuurlijk krijg je bij deelname ook de leerrapportage van 2 jaar WEL in ontwikkeling en de werkmethode van het reisbureau toegestuurd. Schrijf je dus snel in op onderstaand mailadres. Je krijgt dan automatisch een link voor de online omgeving per mail toegestuurd. Tot 3 oktober!

Wanneer:	3 oktober 2023	
Start:	Eerste deel: opbrengsten en discussies	15.15
	Pauze	16.45
	Workshop: Hoe werkt het reisbureau in de praktijk	17.00
	Einde programma	18.15
Aanmelden:	lazlovandinkelaar@gedragswerk.nl	

 3 oktober 2023